

بررسی و نقد کتاب
«علم‌النفس یا روان‌شناسی از لحاظ تربیت»

Book Review:
Science of Mind or Psychology from
the Standpoint of Education

Esmail Naseri, Ph.D.*

دکتر اسماعیل ناصری

Institute for Humanities and Cultural Studies

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

چکیده: از کتاب «علم‌النفس یا روان‌شناسی از لحاظ تربیت» دکتر علی اکبر سیاسی (۱۳۱۷)، به‌عنوان نخستین درس‌نامه دانشگاهی روان‌شناسی در ایران یاد می‌شود. در این مقاله تلاش شده است، با توجه به شیوه‌نامه نقد و بررسی کتب شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی، این اثر مورد بررسی و نقد قرار گیرد. این اثر از بیشتر شاخص‌های ظاهری کتاب از جمله صفحه‌عنوان، دیباچه، فهرست مطالب، فهرست اصطلاحات، فهرست اسامی، و فهرست گراورها (عکس، شکل، جدول و نمودار)، برخوردار است. نبود مقدمه، هم در ابتدای کتاب و هم در ابتدای فصول، و عدم فهرست منابع در پایان کتاب، از چشمگیرترین کاستی‌های این اثر در بُعد شکلی هستند. در بُعد محتوایی، تناسب محتوای کتاب با سرفصل‌های فعلی روان‌شناسی عمومی، سازمان‌بندی فصول کتاب با توجه به مباحث علم‌النفس، توجه به روان‌شناسی تجربی، پیشگامی در برگردانی کلمات، توجه به تربیت کودکان و نوجوانان، بررسی نظریات مهم روان‌شناسی و نقد آنها، و توجه به منابع ایرانی، از نقاط قوت اثر است. در مقابل ضعف در ارجاع‌دهی منابع، و روزآمد نشدن چاپ‌های آخر کتاب، از چشمگیرترین کاستی‌های این اثر بشمار می‌آیند.

Abstract: The book "Science of Mind or Psychology from the Standpoint of Education" by Ali Akbar Siassi (1938) is mentioned as the first academic textbook of psychology in Iran. In this article, an attempt has been made to review and critique this work according to the book review method of the Council for the Study of Humanities Texts. This work has most of the apparent indicators of the books, including the title page, preface, table of contents, list of terms, list of names, and list of gravures (photos, figures, tables, and diagrams). The lack of an introduction, both at the beginning of the book and at the beginning of the chapters, and the lack of a list of sources at the end of the book are among the most significant shortcomings of this work in the later form. In terms of content, the relevance of the book's content to the current topics of general psychology, the organization of the book's chapters according to the topics of the science of mind, attention to empirical psychology, pioneering word retrieval, attention to educating

children and adolescents, examining important theories of psychology and Criticism of them, and attention to Iranian sources, are among the strengths of the book. The weak-nesses in refe-rencing and not updating the latest editions of the book, are among the most significant shortcomings of this work.

کلیدواژه‌ها: روان‌شناسی؛ علم‌النفس، نقد شکلی؛ نقد محتوایی

Keywords: psychology; science of mind; shape critique; content critique

صفحات: ۹۵-۱۱۴

* e.naseri @ihcs.ac.ir